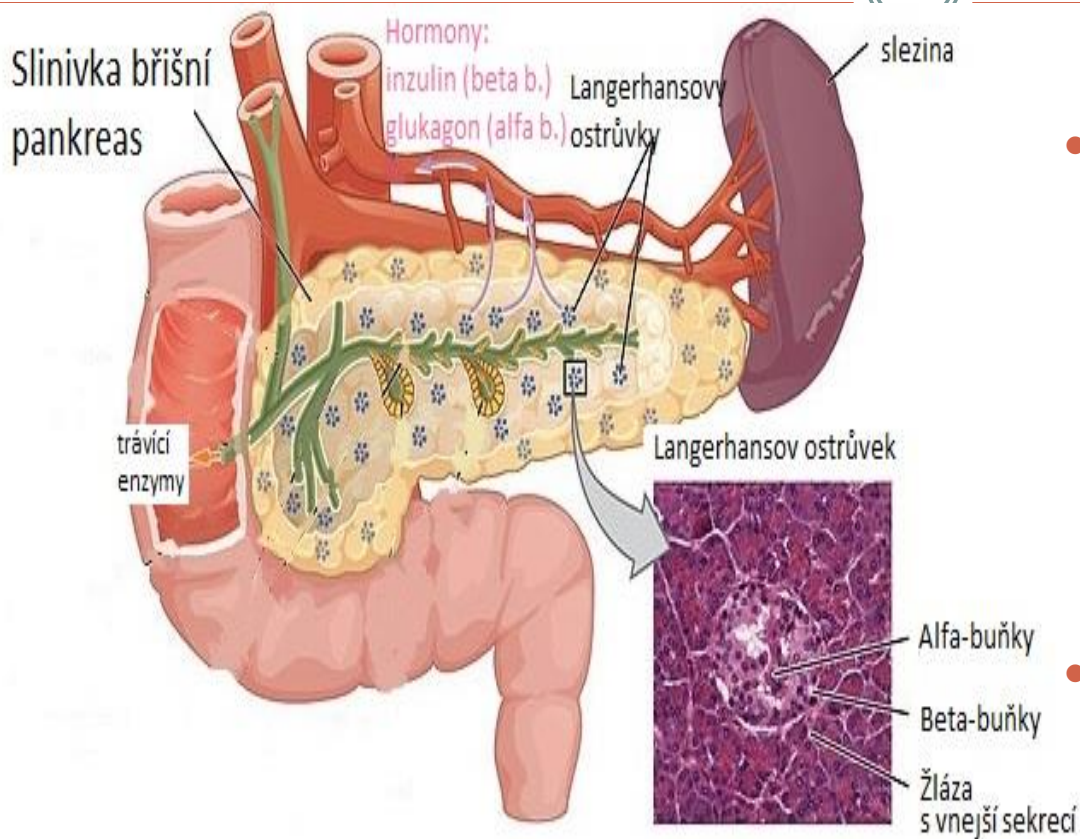

Pankreatitida – zánět slinivky břišní

žláza pod žaludkem, v ohybu dvanáctníku Tělo – hlava – ocas

28 cm

- vnější sekrece: produkce pankreatické šťávy s trávicími enzymy – odvod do dvanáctníku
 - LALŮČKY – žláзовý epitel – spojují se a tvoří vývod s. na VP
 - P.šťáva čirá-zásaditá=enzymy(TRIPSIN,LIPÁZ U,AMYLÁZU)
- vnitřní sekrece: produkce hormonů
 - LANG.O.-Inzulín – G-3,3-5,6mmol/l

<https://www.youtube.com/watch?v=Any3INeZjwQ>

vizualizace GIT

Pankreatitida – charakteristika onemocnění

- Patří mezi náhlé příhody břišní (**NPB**)
- Dochází k **aktivaci pankreatických enzymů** = samonatrávení slinivky
 - způsobují ve žláze **nekrózy, edém a hemorragie** (krvácení) = zánět
 - jejich zvýšené hladiny v krvi a v moči

Rozdělení:

- *akutní pankreatitida*
- *chronická pankreatitida*

Pankreatitida

- **Komplikace:**

- pankreatogenní šok = oběhové selhání = šok
- Ledvinné a jaterní selhání
- poruchy koagulace (srážení krve)
- cysty; krvácení do břicha, střeva

Pankreatitida

Příčina:

- **alkoholické a biliární - žlučové příčiny (obstrukce žlučovodu kamenem), tučné jídlo**
- **lékové příčiny**
- **poruchy prokrvení slinivky, infekční choroby, toxický původ**
- **Úraz slinivky**
- **Útlak slinivky nádorem (obstrukce, zúžení vývodu slinivky)**

Příznaky

Akutní pankreatitis :

- *Náhlý začátek – po alkoholu/tučném jídle*
- prudké, **kolikovitě bolesti v okolí pupku**, v levém nadbřišku, **vystřelující** do zad, prudká bolest celého břicha = **TRVALÁ SILNÁ**
- **nauzea**, nechutenství, **zvracení-BEZ ÚLEVY**

Příznaky

akutní pankreatitis :

- *zástava plynů, stolice*
- ***schvácenost, studený pot*** po těle z šokové bolesti – strnulá poloha
- *příznaky šokové odezvy organismu -*
tachykardie, hypotenze, poruchy vědomí s dezorientací a sebevražednými tendencemi, vzestup tělesné teploty, oligurie, hyperventilace
- *prknavité břicho*
- *Promodrávání kolem pupku /za 3-4 dny*

Příznaky

Chronická pankreatitis

- *recidivující, nebo trvalé bolesti břicha*
- *potíže s trávením*
- *diabetes mellitus (příznaky poruchy funkce pankreatu)*

Vyšetřovací metody

- základní anamnestické údaje
- základní klinické vyšetření břicha(POHMAT, POKLEP, POSLECH , PER.R., FF)
- vyšetření krve:
 - ❖ biochemické (**vzestup amyláz, lipáza**)
 - ❖ nutnost vyšetření acidobazické rovnováhy – ASTRUP (ionty, urea, **glykemie**, jaterní s....)
 - ❖ hematologické (KO leukocytóza, zvýšení FW...)
 - ❖ Hemokoagulační –APTt, Quick (aktivace hemokoagulačních faktorů)
 - ❖ CRP

Vyšetřovací metody

- vyšetření moče - biochemické (vzestup hladiny amyláz v moči)
- **son**ografické vyšetření břicha
- nativní RTG vyšetření břicha a hrudníku
- CT vyšetření břicha
- po odeznění akutní fáze vyš. **ERCP**

Léčba

- konzervativní - akutní fáze
- následná konzervativní
- Operační – PŘI KOMPLIKACÍCH -nekroza

Konzervativní léčba – akutní fáze

a) **konzervativní - akutní fáze**

- potlačení pankreatické sekrece
- NPO = **Nic Per Os**
- **sondáž žaludku a odsávání žaludečního obsahu = FUNKČNÍ KLID SLINIVKY** samospádem u komplikované pankreatitidy
(atonie žaludku - obsah barvy kávové sedliny)
- **anticholinergika** (např. Skopolamin, Atropin)= potlačují žláзовou sekreci
- **parenteralní zavodnění a krytí energetických ztrát**
- **úprava vnitřního prostředí** - dle biochemických výsledků dodávání iontů

Konzervativní léčba – akutní fáze

- **protišoková opatření** – udržení TK, podpora srdeční činnosti, úprava vnitřního prostředí, úprava hemokoagulace, **DIUREZA - MONITOROVÁNÍ**
- **tišení bolesti – spasmolytika - analgetika**(opioidy, spasmolytika)
- zajištění bezpečnosti a klidu (sedativa)
- O₂
- **ATB** dle vyvolávající příčiny (např. léčba cholecystitis)
- **Prevence TEN**

Následná konzervativní léčba

- *úprava a dodržování dietního opatření*
- *pravidelná životospráva (zákaz alkoholu, eliminace stresu)*
- *dlouhodobé užívání digestiv (např. Pancreolan, Panzynorm)*
- *kontrolní odběry biologického materiálu*
- *Chir výkony dle nálezu –odstranění žlučníku,choledochostomie, nekrektomie,....*

Operační léčba

- *odstranění příčiny, která vyvolala pankreatitidu*
- *odstranění nekrotických ložisek pankreatu*

Ošetrovateľské diagnózy

- *akutní bolest ...*
- *riziko infekce ...*
- *porucha kognitívnych funkcií ...*
- *změny objemu tělesných tekutin (zvracení, odsávání žaludečního obsahu) ...*
-
-

Ošetrovateľské diagnózy

- *poruchy soběstačnosti...*
- *poruchy termoregulace ...*
- *poruchy ve vyprazdňování moče (nefrotoxické poškození)...*
- *strach, úzkost...*
- *riziko poranění...*

Ošetrovatelská péče

- standardní oddělení chirurgické jednotky
- JIP chirurgie
- ARO

Poloha, pohybový režim, vnímání zdr.v.stavu

- *Anamnéza – info. Získat dle stavu/doprovod*
- *lůžko blízko pracovní sestra, nejlépe na **malý pokoj***
- *v případě dezorientace zajistíme jeho bezpečnost*
- *zvolíme **úlevovou polohu “na všech čtyřech”***
- *zajistíme **signalizační zařízení** k lůžku*

MONITORUJ

- projevy **bolesti**
- **FF** - TK, P, D, vědomí, chování
- žilní vstupy
- **účinky léků**
- **PŽK**
- **ZAJISTI** odběry na vyšetření **statim** (hladiny amyláz, moč, sérum, KO, hemokoagulace)

Sledujeme

- NIC PER. OS. - **žaludeční sondu – zavedení, péče** (její polohu a samospád, odvádění) + péče o DÚ.
- provádíme proplachy sondy F1/1 podle ordinace
- **bilanci tekutin – P+V**(nezapomínáme na odpady ze sondy nebo zvracením)
- hlavní a vedlejší účinky podávaných léků
- PSYCHIKU

výživa

- zhodnotíme úroveň výživy nemocného
- v akutním stádiu **nic p. o.- INFUZE – tekutiny, výživa**
- postupná zátěž GIT(na základě amyláz
- později dieta o/S, poté pankreatická dieta s přechodem na dietu 4/S

hygienická péče

- zhodnotíme **úroveň hygieny a sebepéče**
- v akutním stádiu nemoci provádíme hygienu **na lůžku**
- aktivizujeme pacienta dle jeho možností vzhledem k jeho bolestem, nevolnosti a imobilizaci invazivními vstupy

Péče o sondu <https://www.youtube.com/watch?v=VNqGplqqxCQ> NGS

- zajistíme ošetření žaludeční sondy
- denně provádíme **přelepení**
- kůži i sondu řádně odmastíme
- sondu vždy povytáhneme a znovu zasuneme zpět, jako **prevence tlaku na nosní křídlo**
- sondu fixujeme, aby plnila svůj účel, ale nebránila pohybu v lůžku
- sonda znepříjemňuje dýchání nemocného nosem, proto dbáme na **pravidelné čištění dutiny nosní**

Vyprazdňování

- zhodnotíme **úroveň sebepéče v oblasti vyprazdňování**
- zajistíme **dostatek pomůcek k lůžku**
- **vedeme přísně bilanci tekutin** v akutním období
- sledujeme **množství, frekvenci a příměsi ve vyprazdňování moče**
- zaznameníme **vyprázdnění tlustého střeva, meteorismus**

Odpocinek, spánek

- zhodnotíme **úroveň spánku a odpočinku**
- zajistíme vhodné a **klidné** prostředí
- sledujeme spánkovou inverzi a jiné poruchy spánku
- aplikujeme dle ordinace lékaře **analgetika, sedativa, hypnotika** a sledujeme jejich účinek
- zajistíme dostatečný dozor nad nemocným a dbáme na jeho bezpečnost

Psychosociální potřeby, domácí péče

- Vhodně informovat
- Vhodně komunikovat – důležité INFO.po odeznění bolesti
- Pozor na BAGATELIZACI a odmítání po odeznění akutních potíží (zákaz alkoholu)
- Onem. Přechází do chronického stádia –
- = dispenzarizace – dodržování životního stylu – stravování – užívání léků – odstranění příčiny - účast rodiny

ZDROJE:

- <https://ose.zshk.cz/vyuka/lekarske-diagnozy.aspx?id=92>
- Slezáková, L. a kol., OŠETŘOVATELSTVÍ PRO ZDRAVOTNICKÉ ASISTENTY I - Interna. 1: GRADA, 2007. ISBN 978-80-247-1775-3.
- Slezáková, L. a kol., OŠETŘOVATELSTVÍ PRO ZDRAVOTNICKÉ ASISTENTY II – Pediatrie, chirurgie: GRADA, 2007. ISBN 978-80-247-1775-3.
- <https://www.youtube.com/watch?v=Any3INeZjwQ> vizualizace GIT
- <https://www.youtube.com/watch?v=VNqGplqqxCQ> NGS
- <https://www.youtube.com/watch?v=GoLfXTghWuE> PEG zavedení
- <https://www.youtube.com/watch?v=EbzSU8FuMkk> podávání léku do pegu
- https://www.youtube.com/watch?v=sV_Cu4oqGX8 aplikace do PEGu
- <https://www.youtube.com/watch?v=udKGJIEZHGo> péče o peg
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZyXUPJN0xUc> problémy peg
- https://www.youtube.com/watch?v=_R5ZarvKs8E&t=1388s pankreatitida